

Popülokrasi

Meydan Gazetesi

02.11.2019

İçindekiler

Başka Bir Muğlaklık	3
Popülokrasi	4

Gündelik dilde kullandığımız çoğu kavramın ne anlama geldiğini nereden türediğini bilmiyoruz. Çoğunlukla bu kavramlar zaman-mekan ve duruma göre anlam değiştiriyor. Hem bireysel hem de toplumsal hayatı anlamlandırmak için kullandığımız dil de haliyle her zaman bize tam anlamıyla hizmet etmiyor.

Son yıllarda dünya gündemini, siyaseti, akademiyi, sanatı hayatın hemen hemen bütün alanlarını işgal eden kavramlardan birinden bahsedeceğiz. Bu kelimeleri anlamlandırmak için önce etimolojik kökeninden yola çıkacağız.

Popüler sözcüğünü duyduğumuz anda aklımıza gelen yegane anlam “yaygın”. Popüler sözcüğü türkçeye fransızca *populaire* kelimesinden geçmiştir. Kökenini Latince *populus* (halk) sözcüğünden alır. Kelimenin tam anlamı ise şudur : “halka ait, halka uygun, halkça sevilen”. Sosyal bilimlerde hâlâ halka ait, halktan gelen anlamında kullanılır.

Kültür çalışmalarında kullanılan “culture populaire” (ingilizce: Folk Culture , türkçe: halk kültürü) halkın genelinde yaygın olan ve genelde toplumun çoğunu oluşturan sosyal sınıfın kültürünü betimlemek için kullanılır. Benzer bir örneği “democratie populaire”’de de görüyoruz. Halkın yönetime katılabildiği ve bütün vatandaşların oy verebildiği demokrasi anlamına geliyor.

Gelelim gündelik anlamda popüler ne için kullandığımıza... Popüler kültür dediğimizde halk arasında yaygın olarak tüketilen kültürden bahsediyoruz. Bunu kullandığımız anda artık popüler kelimesinin anlamını bozmuş ve ondan uzaklaşmış oluyoruz. Örnek olarak sosyal bilimlerde, bu coğrafyanın popüler müziği (halktan gelen müzik) aşık, ozanlar, dengbejler tarafından icra edilen halk müziğidir. Ama gündelik kullanımda coğrafyanın popüler müziği ise başka. Gördüğümüz üzere kelime birebir aynı olmasına rağmen sonucu birbirinden tamamen bağımsız iki türe işaret ediyor. Yani kavram muğlak!

Başka Bir Muğlaklık

Demokrasi terimi ve bu terimin ifade ettiği toplumsal modelin neye tekabül ettiğine ilişkin de bir muğlaklık vardır. Terimin içi boştur. Öyle ya da böyle tüm siyasal tartışmaların meşrulaştırıcısıdır. Demokrasi için yaparız her şeyi. Her icraat “daha demokratik” olma vaadiyle yapılmalıdır.

Bu muğlaklık, demokrasinin dokunulmazlığını garanti altına alır. Demokrasinin merkezinde bulunan ve özünde bir oy eşitliğine dayanan seçimler, aslında toplumsal refahın ve egemenliğin eşitsizliğini yaratan bir devlet hilesidir.

Şiddet üzerine inşa edilmiş olan devlet, politik baskı aracılığıyla bu eşitsizliğin devamını sağlamakla ilgilenen bir kurumdur. Sürekli bir bürokrasinin varlığına dayanır. Bu bürokrasi aracılığıyla yönetenler-yönetilenler ikiliği ortaya çıkar.

Devletin toplumsal refahın oluşturulması için gerekli olduğu iddiası, devletin bir tahakküm mekanizması olduğu gerçeğini gizlemekte kullanılan bir maskedir. Bu mekanizma içerisinde yapılacak yönetici seçimleri, bu gerçeklikten uzak düşünülemez. Birkaç yılda bir halktan, kimin yöneteceğini belirlemek üzere oy kullanmaları istenir. Oy kullanan insanların bir şekilde sistemin çalışmasının kontrolünü elinde bulundurduğu illüzyonu sayesinde sistem meşruiyet kazanır.

Demokrasi kaynağını bir kurgudan alır. Halkın oylarıyla seçilerek iş başına getirilen yasal ve idari yapılar, halk iradesinin temsiliyetine odaklanır. Böylece siyasal işleyişte halkın doğrudan katılımının engellenmesi özgürlüğümüzün reddedilmesi anlamına gelir. Toplumsal işleyişte adalet ve özgürlük ancak, bireylerin karar alma süreçlerindeki doğrudan katılımı ve kontrolü ile sağlanabilir. Bütün bunlar göz önünde bulundurulduğunda, demokrasinin işlediği farklı coğrafyalarda gerçek bir halk denetiminin olmadığı ve olamayacağını görebiliriz.

Demokrasi kavramının, her ne kadar halkın yönetimi ile ilişkilendirilse de ilk elde bir şey anlatmaması ve kavramın birçok şey ifade etmek için kullanılması, devletli siyasetin muğlaklık oyunlarından biridir. Birçok şey ifade edilmeye çalışan başka sözcükler gibi hiçbir şeyi ifade etmeme potansiyelini içerisinde taşır.

Pop lokraſi

“Siz isterseniz hilafeti bile getirebilirsiniz.” 29 Kasım 1955’te Demokrat Parti Meclis Grubu’na, Adnan Menderes bu ſekilde seslenir. Adnan Menderes, Türkiye Siyasal Tarihi’nde popülist liderlerden biri olarak sıklıkla örnek verilir. Partisinin isminin “demokrat” olmasının dıſında, bu sesleniſteki ironi demokrasi aracılığıyla demokrasinin ortadan basit bir ſekilde kaldırılabilmektedir.

Bu örnekten de görüldüğü üzere, demokrasi ve popülizmin muğlaklığı bilinçli bir muğlaklıktır. İktidarın despotik doğasını gizlemek üzerinden yaratılmıſtır.

İçinde bulunduğumuz siyasal süreçte, yeni bir siyasal biçim olarak pop lokraſi yaygınlaſmaktadır. “K reselleſen” siyasal sistem olarak demokrasi, vaat ettiği “siyasi iktidarın belirlenmesinde herkesin eſit paya sahip olması” ilkesini açık bir ſekilde ger ekleſtiremedi. Bu sadece, kapitalizmin yarattığı adaletsizliklerin, yönetimsel düzeye yansması ve daha zengin olanın yönetimde daha fazla söz hakkına sahip olmasıyla alakalı değil. Durum aynı zamanda demokrasinin sözde siyasal eſitlik ilkesinin dayandığı mantıktan da kaynaklanmıſtır.

Demokraside yönetme hakkının çoğunluğa verilmesi hedeflenir. Siyasal  st nl k, temsili demokrasinin parçası olan ve belirli periyotlarla ger ekleſen seçimlerle belirlenir. Yani demokrasiyi seçimlerle demokratik kılan mantık, sayısal üstünlüktür. Dolayısıyla ortaya çıkan sonuç, sırf çoğunluğa ait olduğu için doğru ya da haklı olanlar üzerine kurulu bir siyasal sistemdir.

Sözde halk iradesini, yönetimde belirleyici güç olarak muhafaza edebilmek için iſletilen “temsil” kurumunun, “halk için yönetmek” maksadıyla ne hale dönüşebileceğini tahmin etmek çok zor değil. Demokrasinin içerisinde potansiyel olarak barındırdığı totalitarizm, tüm halkın çıkarlarının birleſtirildięi ve halk adına en doğru kararın verildiği bir neden-sonuç iliſkisiyle kendisini belirginleſtirir.

Batı toplumları için demokrasi, evrensel oy hakkına dayalı olarak düzenli ve rekabetçi seçimlerin yapıldığı bir sistemdir. Soğuk Savaſ sonrası, **kapitalizmin zaferinden sonra; devlet iktidarının “ahlaki” olarak savunulabilecek tek kaynağı demokrasiydi.** Ancak  zg rl k, katılım, anayasal devlet, seçimler, halk egemenliği gibi demokrasinin için olmazsa olmazların hiçbiri kendisine demokratik diyen rejimler tarafından ger ekleſtirilememiſtir.

Bireysel  zg rl kler, kapitalist sistem içerisindeki tüketim serbestlikleri ile  er velenmiſ; siyasal özgürlükler sunulan partilerden birini seçmeye indirgenmiſtir. Halkın yönetime sözde katılımı belirli aralıklarla kendilerini yönetecek kiſileri seçtiği seçimlere sıkıſtırılmıſ, halkın siyasal iradesi böylelikle bütün siyasal ve ekonomik sorunlardan uzak baſka gündemlerle manipüle edilen yapay bir iſleyiſin içinde d ſ n lm ſt r.

Demokratik sistem ekonomik, siyasi ve toplumsal anlamda da vaat ettiklerini ger ekleſtirememiſ ya da ger ekleſtirdikleri üzerinden farklı coğrafyalarda yaſayanları tatmin edememiſ bir durumdadır. Bunun siyasal yansmasını en belirgin olarak gözlemleyeceğimiz kırılma, popülizmin siyasal olarak kendini belirginleſtirdięi süreçte olmuſtur.

Batılı coğrafyalarda sağ popülizmin y kseliſte olduğu zaman dilimi, sürecin deęiſimini gözlemlemek adına önemlidir. Öte yandan sağ popülist politikacıların yükselttikleri söylemler, liberal demokracilik oyununun Batı’da herkesi tatmin edemediğinin en açık göstergesi. Bu söylemlerin dayanak noktası göçmen karſıtlıęıdır. Karſıt olunacak ſey olarak yerli iſ i sınıfına, ekmeklerini ellerinden alan d ſman olarak göçmenleri hedef gösteriyorlar. Bu siyasal söylemin arkasında her ne kadar güçlü bir teorisi olmasa da, insanları kararsızlığa sürükleyen bir yöntemi var. Sorunların kaynağını tekleſtiren (göçmenler...) popülist politikalar, böylelikle c z m  de basitleſtirmiſ oluyor. Toplumsal sorunların ağırlığı arttıkça sunulan basit c z mler, bu söylemi çoğunluk için cazip kılmaya olanak veriyor.

Demokrasinin bugün içine girdiği krizi anlamak önemlidir. Çünkü demokrasinin bu versiyonu, d n yanın farklı yerlerinde yükselen isyanlara karſı y kseltilmiſ yeni tarz bir demokrasi arayıſıdır.

Hukuku ayaklar alma noktasında sıkıntısı olmayan, popülist partinin tek ve sahici temsilcisi olduğunu iddia eden, elit karſıtı pozisyonuyla yaygınlaſmayı/pop lerleſmeyi hedefleyen, önceki kurumsal yapıları zayıflatıp kiſiselleſmiſ yönetimin yapı taſlarını d ſeyen yeni bir demokrasi arayıſı.

İsmi popülizm ya da demokrasi...Ya da popülokrasi... Muğlaklığıyla gizlediği iktidarın doğasına has despotluktur. İki uç arasındaki bu kısır döngüde şimdilerde ibre popülizmden yana duruyor. Bu kısır döngüyü kırmak, devletli yapının farklı biçimlerini fark edebilmekle mümkündür.

Errico Malatesta'nın demokrasinin ne olduğunu anlattığı ufak alıntıda olduğu gibi;

“Demokrasi bir yalandır, zulümdür ve gerçekte oligarşidir: Yani ayrıcalıklı bir sınıfın çıkarlarını gözeten birkaç kişinin yönetmesidir. Ama yine de, onu daha kötüsüyle değiştirmek isteyenlerden farklı olarak, ona karşı özgürlük ve eşitlik adına mücadele edebiliriz.

Demokrat olmamamızın sebeplerinden biri de, demokrasinin eninde sonunda savaşa ya da diktatörlüğe yol açmasıdır. Fakat diktatörlük destekçisi de değiliz çünkü başka birçok sebebin yanı sıra, diktatörlük her zaman demokrasi isteğini uyandırır, demokrasiye geri dönüşü kışkırtır ve böylece halkların sahte özgürlükle açık ve vahşi tiranlığın arasında sürekli gidip geldiği kısır döngüyü sürdürür.

Bu yüzden hem demokrasiye hem diktatörlüğe karşı savaşımızı ilan ediyoruz.”

Anarşist Kütüphane

Meydan Gazetesi
Popülokrasi
02.11.2019

tr.anarchistlibraries.net